

Vol 3 Issue 5 Nov 2013

Impact Factor : 1.9508 (UIF)

ISSN No :2231-5063

Monthly Multidisciplinary
Research Journal

*Golden Research
Thoughts*

Chief Editor
Dr.Tukaram Narayan Shinde

Publisher
Mrs.Laxmi Ashok Yakkaldevi

Associate Editor
Dr.Rajani Dalvi

Honorary
Mr.Ashok Yakkaldevi

IMPACT FACTOR : 1.9508 (UIF)

Welcome to ISRJ

RNI MAHMUL/2011/38595

ISSN No.2230-7850

Indian Streams Research Journal is a multidisciplinary research journal, published monthly in English, Hindi & Marathi Language. All research papers submitted to the journal will be double - blind peer reviewed referred by members of the editorial Board readers will include investigator in universities, research institutes government and industry with research interest in the general subjects.

International Advisory Board

Flávio de São Pedro Filho Federal University of Rondonia, Brazil	Mohammad Hailat Dept. of Mathematical Sciences, University of South Carolina Aiken, Aiken SC 29801	Hasan Baktir English Language and Literature Department, Kayseri
Kamani Perera Regional Centre For Strategic Studies, Sri Lanka	Abdullah Sabbagh Engineering Studies, Sydney	Ghayoor Abbas Chotana Department of Chemistry, Lahore University of Management Sciences [PK]
Janaki Sinnasamy Librarian, University of Malaya [Malaysia]	Catalina Neculai University of Coventry, UK	Anna Maria Constantinovici AL. I. Cuza University, Romania
Romona Mihaila Spiru Haret University, Romania	Ecaterina Patrascu Spiru Haret University, Bucharest	Horia Patrascu Spiru Haret University, Bucharest, Romania
Delia Serbescu Spiru Haret University, Bucharest, Romania	Loredana Bosca Spiru Haret University, Romania	Ilie Pinteau, Spiru Haret University, Romania
Anurag Misra DBS College, Kanpur	Fabricio Moraes de Almeida Federal University of Rondonia, Brazil	Xiaohua Yang PhD, USA
Titus Pop	George - Calin SERITAN Postdoctoral Researcher	Nawab Ali Khan College of Business Administration

Editorial Board

Pratap Vyamktrao Naikwade ASP College Devrukh,Ratnagiri,MS India	Iresh Swami Ex - VC. Solapur University, Solapur	Rajendra Shendge Director, B.C.U.D. Solapur University, Solapur
R. R. Patil Head Geology Department Solapur University, Solapur	N.S. Dhaygude Ex. Prin. Dayanand College, Solapur	R. R. Yaliker Director Managment Institute, Solapur
Rama Bhosale Prin. and Jt. Director Higher Education, Panvel	Narendra Kadu Jt. Director Higher Education, Pune	Umesh Rajderkar Head Humanities & Social Science YCMOU, Nashik
Salve R. N. Department of Sociology, Shivaji University, Kolhapur	K. M. Bhandarkar Praful Patel College of Education, Gondia	S. R. Pandya Head Education Dept. Mumbai University, Mumbai
Govind P. Shinde Bharati Vidyapeeth School of Distance Education Center, Navi Mumbai	Sonal Singh Vikram University, Ujjain	Alka Darshan Shrivastava Shaskiya Snatkottar Mahavidyalaya, Dhar
Chakane Sanjay Dnyaneshwar Arts, Science & Commerce College, Indapur, Pune	G. P. Patankar S. D. M. Degree College, Honavar, Karnataka	Rahul Shriram Sudke Devi Ahilya Vishwavidyalaya, Indore
Awadhesh Kumar Shirotriya Secretary, Play India Play (Trust),Meerut	Maj. S. Bakhtiar Choudhary Director,Hyderabad AP India.	S.KANNAN Ph.D , Annamalai University,TN
	S.Parvathi Devi Ph.D.-University of Allahabad	Satish Kumar Kalhotra
	Sonal Singh	

**Address:-Ashok Yakkaldevi 258/34, Raviwar Peth, Solapur - 413 005 Maharashtra, India
Cell : 9595 359 435, Ph No: 02172372010 Email: ayisrj@yahoo.in Website: www.isrj.net**

GRT योजना मराठी भाषेतील मासिकांचे आशय विश्लेषण : एक अभ्यास (कालावधी – जानेवारी 2009– ते डिसेंबर 2010)

दामोदर राऊत , दिपक कापडे

ग्रंथपाल सर्वोदय महाविद्यालय, सिंदेवाडी, जि. चंद्रपुर
सहाय्यक ग्रंथपाल कविकुलगुरु कालीदास संस्कृत विद्यापीठ, रामटेक, जि. नागपूर

सारांश: 'आशय विश्लेषण' हे एक निश्चित स्वरूपाची माहिती व प्रसार माध्यमांची अंतर्गत वैशिष्ट्ये यावर केंद्रित झालेले संशोधन आहे. एखाद्या पाठयपुस्तकात किंवा अभ्यासक्रमात समाविष्ट असलेले विशिष्ट शब्द, संकल्पना, आशय वाक्यप्रचार, गुणवैशिष्ट्ये किंवा वाक्य यांचा शोध घेण्यासाठी व या अंतर्भाववाला वस्तुनिष्ठ पध्दतीने पात्र ठरविण्यासाठी अशा विश्लेषण पध्दतीचा वापर केला जातो.
एखादे पुस्तक, पुस्तकातील धडा, निबंध, मुलाखत, चर्चा, वृत्तपत्रातील मुख्य बातम्या, लेख, दस्तावेज, भाषण, संभाषण, जाहिरात, अनौपचारिक संभाषण, किंवा संवाद, भाषेचा वृत्तांत म्हणजे पाठयपुस्तक अशी पाठय पुस्तकाची ढोबळ मानाने व्याख्या करता येईल.

प्रस्तावना:

बर्नार्ड बिरेल्सन (Bernard Berelsen) केलेल्या व्याख्यानुसार आशय विश्लेषण म्हणजे “ संवादाच्या प्रकट माहितीचे वस्तुनिष्ठ, सुव्यवस्थित व संख्यात्मक वर्णनासाठी वापरण्याचे संशोधनात्मक तंत्र होय.”

Bernard Berelsen defined content analysis as “ A research techniqn for the objective, systematic and quantitative description of mainfiest content of communication”(Berelson 74)

कॅप्लॉन व गोल्डसन (Caplan and Goldsn) यांच्यामते “ एखाद्या विषयासंबंधी निश्चित केलेल्या गृहितकाच्या संदर्भात माहिती मिळविण्यासाठी शोधलेल्या वर्गावर माहितीच्या संख्यात्मक वर्गीकरणावर विषय विश्लेषणाच्या कटाक्ष असतो.”

According to caplan and goldson, “ the content analysis aim at quantitative classification of a give body to content in terms of a system of categories devised to yield data relevant to specific hypothesis concerning that content.”

आशय विश्लेषण हा चिन्हांकीत शास्त्रीय माहितीमध्ये रूपांतर करावयाचा एक प्रयत्न आहे. तसेच अभ्यासाच्या उद्देशानुरूप मिळविलेल्या माहितीच्या गटविभागणीचे किंवा वर्गीकरणाचे साधन आहे. इलेक्ट्रॉनिक युगाचे ते एक उत्पादन आहे. आशय विश्लेषणाची प्रक्रिया 1940 पासून सातत्याने जरी सुरु असली तरी 1950 मध्ये संशोधकांनी केवळ शब्द व त्यांचे भाषिक संबंध व त्याचा अंतर्भाव यापेक्षा संकल्पनेवर आपले अधिक लक्ष केंद्रित करणे सुरु केल्याने ती एक अधिक फायदेशीर व वारंवार वापरण्याजोगी प्रभावी संशोधन पध्दती बनली.

संक्षिप्त इतिहास :

पंडित जवाहरलाल नेहरूंच्या आर्शिवादाने 1957 साली प्रजासत्ताक दिनी पाक्षिकांच्या स्वरूपात योजनांची सुरुवात झाली. पहिली आवृत्ती इंग्रजी आणि हिंदी भाषेत प्रकाशित झाली. खुशवंत सिंग तयाचे मुख्य संपादक होते. हा अंक 20 पानाचा असून वृत्तपत्राच्या आकाराच्या कागदावर छापला गेला होता. यात पंचवार्षिक योजना आणि तिच्या अंमलबजावणी विषयी ज्यांना माहिती हवी होती. ती दिली गेली होती. यामागे पाक्षिकांच्या स्वरूपातील योजना येणा-या काळात सर्व प्रमुख भाषांत प्रकाशित होणारे साप्ताहिक होईल आणि त्याचे स्वरूपही रंगीत होईल ही आशा होती.

योजना आता हिंदी आणि इंग्रजीसह अन्य 11 भाषांमध्ये प्रकाशित होत आहे. राष्ट्रीय स्तरावरील इंग्रजी आणि हिंदीत प्रसिध्द होणारे नियतकालिक आणि विभागीय स्तरावरील माहिती पोहोचविणारे अशी दुहेरी भूमिका बजावणारे, विकास कार्याला वाहून घेतलेले योजना हे एकमेव नियतकालिक आहे. तसेच विविध सामाजिक-आर्थिक विषय एकाचवेळी 13 भाषांतून प्रकाशित करणारे हे एकमेव

मासिक आहे.

स्वातंत्र्याच्या रौप्यमहोत्सवाचा मुहूर्त साधून 15 ऑगस्ट 1972 पासून योजनेने आपली मराठी आवृत्ती सुरु केली. देशाच्या नियोजनासह सरकारच्या अन्य समाजपयोगी उपक्रमाची माहिती मराठी बांधवाना आपल्या भाशेत मिळू लागल्यामुळे योजनेला अल्पावधीतच लोकांमध्ये मिळाला- श्री अविनाश गोडबोले यांच्या कुशल संपादनाखाली पाक्षिकांच्या स्वरूपात सुरु झालेला हा विविध माहितीचा खजिना यथावकाश (धोरणानुसार) मासिकात परावर्तित झाला. विद्वजनांबरोबर सर्वसामान्य लोकांचा योजनेला मिळत असलेला प्रतिसाद उत्तरोत्तर वाढतच आहे.

आत्तापर्यंतचा काळा हा प्रगतीचा काळ ठरलेला आहे. दरडोई उत्पन्न, आयुर्मान शिक्षण क्षेत्रातील प्रगती, अन्नाची सुरक्षितता, तंत्रज्ञानातील प्रगती, सामाजिक बदल आणि कित्येक बदल या काळात घडले. आपण वर्तमानपत्रे वाचत असलो किंवा दूकश्राव्य माध्यम पाहत असलो तर परिस्थिती फार बिकट आहे. हे लक्षात येते. हा विपर्यास थांबविण्याची गरज योजना करते आहे.

उद्देश : (Object)

- 1.योजना मासिकामध्ये विविध विषयावर प्रकाशित झालेल्या लेखंचा अभ्यास करणे.
- 2.योजना मासिकातील प्रकाशित लेख किती पानाचे आहेत हे जाणून घेणे.
- 3.लेखकांच्या पदनामाचा अभ्यास करणे.
- 4.भौगोलिक परिस्थितीनुसार किती लेख प्रकाशित झालेले आहेत. हे तपासणे.
- 5.अर्थशास्त्रीय लेख लिहिणारे लेखक कोणत्या संस्थांशी निगडित आहेत. हे जाणून घेणे.
- 6.विविध लेखकांनी दिलेल्या लेखांचा अभ्यास करणे.
- 7.संदर्भसुचीचा अभ्यास करणे.

गृहितके : (Hypothesis)

- 1.या मासिकामध्ये दोन लेखक मिळून लिहिलेले लेख जास्त प्रमाणात आहेत.
- 2.योजना मासिकातील लेख भारतीय अर्थव्यवस्थेवर परिणाम करणारे आहेत.
- 3.योजना मासिकातील जास्तीत जास्त लेख हे शासकीय काम करणा-या लेखकांचे आहेत.
- 4.योजना मासिकातील लेख हे 'दिल्ली' या मोठ्या शहरातून प्रकाशित झालेले आहेत.

व्याप्ती आणि मर्यादा (Scope & Limitation)

प्रस्तुत अभ्यास 2009 ते 2010 या कालावधीतील नियतकालीकांच्या अभ्यासापर्यंत मर्यादीत आहे. यामध्ये एकूण 24 मासिके आहेत.

संशोधन पध्दती :

सन 2009 ते 2010 या कालावधीतील एकूण 24 मासिकांचा अभ्यास करण्यांत येत आहे. या मासिकामध्ये छापलेल्या लेखांचा अभ्यास वरिल दिलेल्या

उद्देशाप्रमाणे करण्यांत आलेला आहे. याकरिता योजना मासिकांचे सर्व लेख पाहून व शोधून किती लेख वेगवेगळ्या विशयांवर छापल्या गेले आहे. या लेखामध्ये किती पानांचे लेख आहेत, लेखकांच्या पदनामाचा अभ्यास आणि यामध्ये येणारे लेख कोणत्या भौगोलिक भागातून प्रसारित झाले आहेत. त्याचा अभ्यास करण्याकरिता लहान लहान कार्ड तयार करण्यांत आले आहे. त्यामध्ये विषयाशी निगडीत, किती पानांचे लेख यामध्ये प्रकाशित झाले आहे. लेखकांचा पदनाम कोणत्या भौगोलिक ठिकाणाहून लेख प्रकाशित झाले आहे. याकरिता छोटे छोटे कार्ड तयार करण्यांत आले.

तथ्य संकलन : (Data Analysis)

तथ्य संकलन म्हणजे माहिती प्राप्त किंवा संपादन करणे जे घटित झालेले आहे, स्थितीबोध निरीक्षण किंवा माहिती गोळा करणे होय.

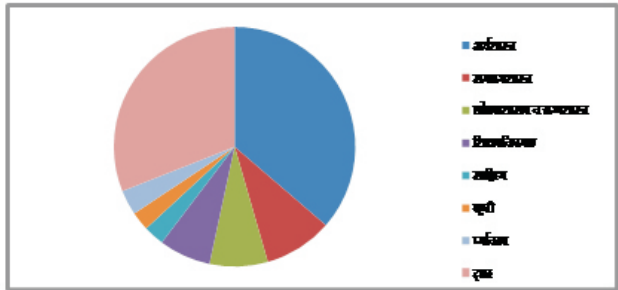
फेअरचाइल्ड :

“ तथ्य एक घटना आहे की, जिच्या निरीक्षण आणि मापनाच्या विशयाबाबत सर्वांमध्ये अधिक प्रमाणात सहमत आढळून येते. ”

तथ्यांचे सारणीयन आणि स्पष्टीकरण

योजना मासिकांतील विविध विषयांवरिल लेख :

अ.क.	विषय	वारवारिता	प्रतिशत
1	अर्थशास्त्र	130	36.31
2	समाजशास्त्र	33	9.22
3	लोकप्रशासन व राज्यशास्त्र	28	7.82
4	शिक्षणविषयक	25	6.98
5	साहित्य	10	2.79
6	कृषी	09	2.51
7	पर्यावरण	12	3.35
8	इतर	111	31.02
	एकूण	358	100.00

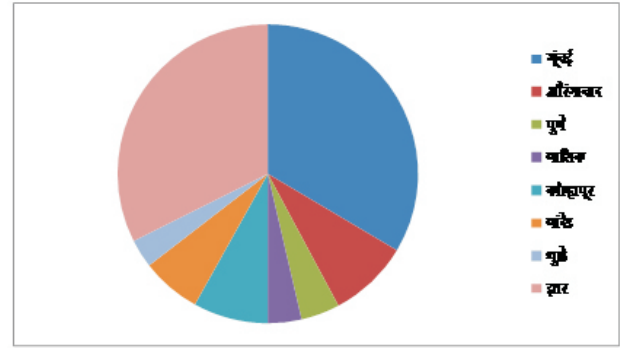

योजना मासिकात प्रकाशित होणारे लेख हे विशेषतः समाजोर्थिक असतात.परंतु 2009-2010 या काळात प्रकाशित झालेले लेख हे सर्वच विषयावरिल असले तरी बहुतेक वेळा तया-त्या महिन्यात विशेष विषयाला आधारभूत मानून विशेषांक प्रसिध्द करण्यांत आलेले आहेत. जसे अर्थसंकल्प, पर्यावरण, व्यवस्थापन, किडाक्षेत्र, अन्नसुरक्षा इ. काही वेळेला उत्तमपध्दती, चिंतनीय बाब, संपादकातर्फे वृत्तवेध, कवचीत त्यांचे स्वतःचे लेखही प्रसिध्द केलेले आहेत. विषयानुसार प्रकाशित केलेल्या लेखांचा अभ्यास केला असता सर्वाधिक अर्थशास्त्र या विषयांवरिल आहेत. 130(36.31) तर कृषी या विषयावरिल लेख हे सर्वात कमी म्हणजेच 9(2.51) इतके आहेत.

लेखकांचे भौगोलिक स्थान :

सारणी क. 1.2

अ.क.	ठिकाण (जिल्हा)	वारवारिता	प्रतिशत
1	मुंबई	120	33.52
2	औरंगाबाद	31	8.66
3	पुणे	15	4.18
4	नाशिक	13	3.64
5	कोल्हापुर	29	8.10
6	नांदेड	23	6.42
7	धुळे	11	3.07
8	इतर	116	32.40
	एकूण	358	100.00

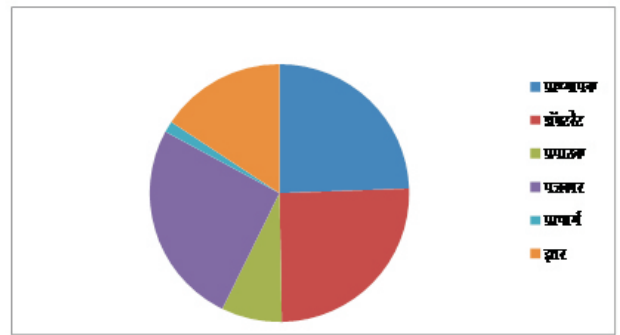

सारणी क. 1.2 वरून असे दिसून येते की, योजना मासिकात प्रकाशित लेखांच्या लेखकांचे भौगोलिक स्थान हे वेगवेगळे आहेत.महाराष्ट्रातील बहुतेक जिल्हयामधून लेख प्रकाशित झालेले आहेत. अभ्यासाच्या दृष्टीने सोयीचे व्हावे यासाठी जास्त लेख असलेल्या जिल्हयांचे विभाजन केलेले आहे. इतर या गटात नागपूर, चंद्रपूर, अहमदनगर, रायगड इ. जिल्हयामधून प्रसिध्द होणा-या लेखकांचे वर्गीकरण आहे.भौगोलिकदृष्ट्या मुंबई येथून लेख लिहिणा-या लेखकांची संख्या सर्वाधिक 120 (33.52) आहे. तर धुळे येथील लेखकांची संख्या सर्वात कमी आहे. या जिल्हयां व्यतिरिक्त गडचिरोली, काटोल, भंडारा, गोंदिया इ. जिल्हयातील लेखकांची लेख नाहीत.

मासिकातील लेखकांचे पदनाम :

सारणी क. 1.3

अ.क.	पदनाम	वारवारिता	प्रतिशत
1	प्राध्यापक	89	24.86
2	डॉक्टर	90	25.14
3	प्रपाठक	27	7.54
4	पत्रकार	91	25.42
5	प्राचार्य	05	1.40
6	इतर	56	15.64
	एकूण	358	100.00

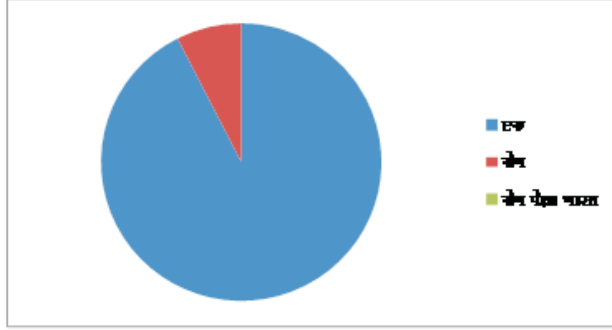

सारणी क्र. 1.3 मध्ये योजना मासिकात लेख लिहिणा-या लेखकांच्या पदनामांची माहिती दिलेली आहे. लेखक हे केवळ प्राध्यापक, डॉक्टर, प्रपाठक, पत्रकार, प्राचार्य नाहीत. तर ते अर्थतज्ञ, कॉर्पोरेट लॉयर, ग्रंथपाल, वेगवेगळ्या संस्थांशी संबंधित महत्वपूर्ण पदावर कार्य करित आहेत. पुर्नवसन अधिकारी, जनकल्याण माध्यम अधिकारी, संशोधक विद्यार्थी आणि असेही काही लेखक आहेत की ज्यांच्या पदनामाबद्दल कोणतीही माहिती दिलेली नाही. त्यांचे लेख 2001 पासून या मासिकात प्रकाशित होत आहेत. उदा. धोडिरामसिंह राजपूत, पत्रकार आणि डॉक्टर पदनाम असलेल्या लेखकांचे प्रमाण सर्वाधिक 50.56 इतके दोन्हीचे आहे. तर प्राचार्य पदावर काम करणा-या लेखकांचे प्रमाण सर्वात कमी 1.40 आहे.

लेखांच्या लेखकांची संख्या :

सारणी क्र. 1.4

अ.क्र.	लेखकांची संख्या	वारवारिता	प्रतिशत
1	एक	331	92.46
2	दोन	27	7.54
3	दोन पेक्षा जास्त	0	0.82
	एकूण	358	100.00

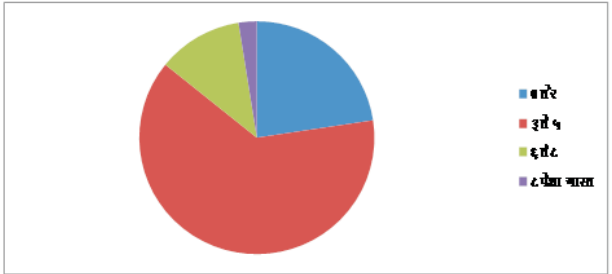

वरिल सारणी वरून असे दिसून येते की, 2009-2010 या कालावधीत योजना मासिकातील लेख एकाच लेखकांद्वारे लिहिण्यात आलेले नाहीत. तर ते दोन लेखकांकडून लिहिण्यात आलेले आहेत. ही संख्या 27 (7.54) तशी कमी आहे. दोन पेक्षा जास्त लेखक कोणत्याही लेखाचे नाही आहेत.

प्रकाशित लेखांची पानमर्यादा :

सारणी क्र. 1.5

अ.क्र.	पानमर्यादा	वारवारिता	प्रतिशत
1	0 ते 2	81	22.63
2	3 ते 5	226	63.13
3	6 ते 8	42	11.73
4	8 पेक्षा जास्त	9	2.51
	एकूण	358	100.00

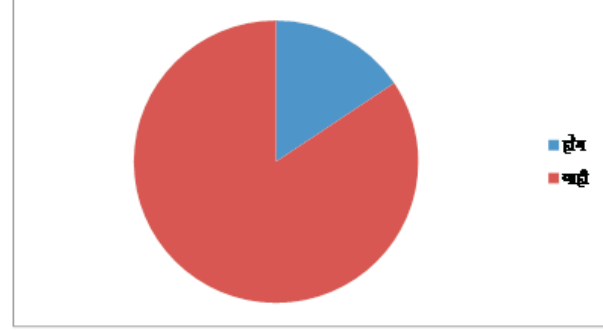
वरिल सारणी व आकृती क्र. 1.5 वरून असे दिसून आली की, लेख लिहिण्याच्या पान मर्यादेत विविधता आहे. लेखक लेख लिहितांना त्यांच्यावर शब्द

मर्यादेचे बंधन नाही. त्यामुळे लेख लिहिण्याचा उद्देश पूर्ण होईपर्यंत लिहिलेली आहेत. विशेषतः संशोधनात्मक लेखांची पानमर्यादा ही जास्त असल्याचे अवलोकनातून दिसून आले. 3 ते 5 पानमर्यादा असलेले लेख सर्वाधिक 226 (63.13) इतके दिसून आले. तर सर्वात कमी 8 पेक्षा जास्त पानमर्यादा असणा-या लेखांची संख्या फक्त 9 (2.51) इतकी दिसून आली.

लेख लिहितांना उयोगात आणलेल्या संदर्भसूची :

सारणी क्र. 1.6

अ.क्र.	संदर्भसूची	वारवारिता	प्रतिशत
1	होय	56	15.64
2	नाही	302	84.36
	एकूण	358	100.00

वरिल सारणी आणि आकृती क्र. 1.6 वरून लेख लिहितांना लेखक पुस्तके, वेबसाईट, मासिके, वर्तमानपत्रे, समाचार, शोधनिबंध, प्रत्यक्ष मुलाखत इ. चा संदर्भकरिता उपयोग करून घेतात. 2009-2010 या काळात योजना मासिकात प्रकाशित लेखांसाठी फक्त 56 (15.64) लेखकांनी संदर्भसूची उपयोगात आणलेली आहे. संदर्भसूची माहिती मिळाल्यास लेखाच्या सत्यतेची पडताळणी सोपी जाते.

निष्कर्ष :-

1. अर्थशास्त्र या विषयावरिल लेख जास्त आहेत. यात अर्थशास्त्राची संबंधित मुलाखत, अंदाजपत्रक, संशोधनपर लेख, भाषण इ. चा समावेश आहे.
2. मुंबई या ठिकाणहून लेख लिहिणा-या लेखकांशी संख्या जास्त आहे.
3. योजना मासिकात लेख लिहिणारे लेखक हे शैक्षणिक क्षेत्राशी संबंधित प्राध्यापक पदावर कार्य करणारे आहेत.
4. लेख हे जास्त प्रमाणात एकाच लेखकाकडून लिहिण्यात आलेले आहेत.
5. योजना मासिकाचे संपादकातर्फे लेख लिहिण्याची पानमर्यादा नसली तरी 3 ते 5 पानमर्यादा असलेले सर्वाधिक आहेत.
6. लेख लिहितांना फार कमी प्रमाणात संदर्भसूचीचा उपयोग करण्यात आलेला आहे.

शिफारशी :

1. महाराष्ट्रातील सर्वच जिल्ह्यातील लेखकांकडून लेख मागवून प्रकाशित करावे.
2. लेख लिहिणारे लेखक यांनी स्वतःचे पद व पत्ता योजना कार्यालयात पाठविल्यास मासिकात प्रकाशित करता येईल.
3. लेख हे सलग पानावर असल्यास अभ्यासतांना सोपे जाते.
4. प्रत्येक लेखाच्या शेवटी संदर्भग्रंथांची सूची द्यावी.

गृहितकाची सत्यता :

1. या मासिकामध्ये दोन लेखकांमिळून लिहिलेले लेख जास्त प्रमाणात आहेत. उपलब्ध आकडेवारीवरून हे गृहितक पूर्णपणे खोटे ठरत आहे.
2. योजना मासिकातील लेख भारतीय अर्थव्यवस्थेवर परिणाम करणारे आहेत उपलब्ध आकडेवारीवरून हे गृहितक खरे ठरत आहे.
3. योजना मासिकातील जास्तीत जास्त लेख हे शासकीय काम करणा-या लेखकांचे आहेत. उपलब्ध आकडेवारीवरून हे गृहितक खरे ठरत नाही.
4. योजना मासिकातील लेख हे 'दिल्ली' या मोठ्या शहरातून प्रकाशित झालेले आहेत. उपलब्ध आकडेवारीवरून हे गृहितक खरे ठरत नाही.

संदर्भसूची :

- 1.योजना मासिक, नवी मुंबई : वर्ष 35 अंक 6, जानेवारी 2009
- 2.योजना मासिक, नवी मुंबई : वर्ष 35 अंक 7, फेब्रुवारी 2009
- 3.योजना मासिक, नवी मुंबई : वर्ष 35 अंक 8, मार्च 2009
- 4.योजना मासिक, नवी मुंबई : वर्ष 35 अंक 9, एप्रिल 2009
- 5.योजना मासिक, नवी मुंबई : वर्ष 35 अंक 10, मे 2009
- 6.योजना मासिक, नवी मुंबई : वर्ष 35 अंक 11, जून 2009
- 7.योजना मासिक, नवी मुंबई : वर्ष 35 अंक 12, जुलै 2009
- 8.योजना मासिक, नवी मुंबई : वर्ष 35 अंक 13, ऑगस्ट 2009
- 9.योजना मासिक, नवी मुंबई : वर्ष 36 अंक 2, सप्टेंबर 2009
- 10.योजना मासिक, नवी मुंबई : वर्ष 36 अंक 3, ऑक्टोबर 2009
- 11.योजना मासिक, नवी मुंबई : वर्ष 36 अंक 4, नोव्हेंबर 2009
- 12.योजना मासिक, नवी मुंबई : वर्ष 36 अंक 5, डिसेंबर 2009
- 13.योजना मासिक, नवी मुंबई : वर्ष 36 अंक 6, जानेवारी 2010
- 14.योजना मासिक, नवी मुंबई : वर्ष 37 अंक 7, फेब्रुवारी 2010
- 15.योजना मासिक, नवी मुंबई : वर्ष 37 अंक 8, मार्च 2010
- 16.योजना मासिक, नवी मुंबई : वर्ष 37 अंक 9, एप्रिल 2010
- 17.योजना मासिक, नवी मुंबई : वर्ष 37 अंक 10, मे 2010
- 18.योजना मासिक, नवी मुंबई : वर्ष 37 अंक 11, जून 2010
- 19.योजना मासिक, नवी मुंबई : वर्ष 37 अंक 12, जुलै 2010
- 20.योजना मासिक, नवी मुंबई : वर्ष 38 अंक 1, ऑगस्ट 2010
- 21.योजना मासिक, नवी मुंबई : वर्ष 38 अंक 2, सप्टेंबर 2010
- 22.योजना मासिक, नवी मुंबई : वर्ष 38 अंक 3, ऑक्टोबर 2010
- 23.योजना मासिक, नवी मुंबई : वर्ष 38 अंक 4, नोव्हेंबर 2010
- 24.योजना मासिक, नवी मुंबई : वर्ष 38 अंक 5, डिसेंबर 2010
- 25.डॉ. प्रा. आगलावे, प्रदिप : संशोधन पध्दतीशास्त्र व तंत्रे, विद्या प्रकाशन, नागपुर.
- 26.एलहान्स, वीणा आणि डी. एन. प्रॅक्टिकल प्राब्लेम इन स्टॅटिस्टीक इण्डस्ट्रीयल प्रिंटर अलाहाबाद.
- 27.कोठारी सी. आर. : रिसर्च मेथडॉलॉजी, न्यू एज इंटरनॅशनल (पी) लिमिटेड, पब्लीशर्स.
- 28.सिन्हा वी.सी., गांधी एस.वी., राठी के. एम., व्यास एन.एच., सांख्यिकी के सिध्दांत, नॅशनल पब्लीशिंग हाऊस, नयी दिल्ली.
- 29.Hirwade, Mangala Anil Tankhane, Seema Sanjaykumar, Citation Analysis of Doctoral Research in Economics, ILA Bulletin 2002, Vol.No.38: (issue No.1), P.36 to 45
- 30.Kajberg,L.: Content Analysis of Library and Information Science, Serials published in Denmark, 1957-1986 Library and Information Science Research, 18-1996 P.25
- 31.Kent(A), Ed.Encyclopedia of Library and Science-V.Z.,1987 Markel Dekkar, New York:P.190-199.
- 32.Krippendorff, K: Content Analysis, London, Sage Publications 1990
- 33.Kumar P.S.G.: Research Methods and Statistical Techniques, B.R.Publishing, Delhi.2004.
- 34.Narang A, Indian Journal of Pure and Applied Mathematics: Bibliometric Study, Annals of Library and, P.23-28.
- 35.Tankar, Amit S., Dharmapurikar R.G. and Mete, M. V. Content Analysis of Economics and Political Weekly, ILA Bulletin, 2002, Vol. No. 38 (issue No.2),P.52-56.

Publish Research Article International Level Multidisciplinary Research Journal For All Subjects

Dear Sir/Mam,

We invite unpublished research paper.Summary of Research Project,Theses,Books and Books Review of publication,you will be pleased to know that our journals are

Associated and Indexed,India

- * International Scientific Journal Consortium Scientific
- * OPEN J-GATE

Associated and Indexed,USA

- EBSCO
- Index Copernicus
- Publication Index
- Academic Journal Database
- Contemporary Research Index
- Academic Paper Databse
- Digital Journals Database
- Current Index to Scholarly Journals
- Elite Scientific Journal Archive
- Directory Of Academic Resources
- Scholar Journal Index
- Recent Science Index
- Scientific Resources Database

Golden Research Thoughts
258/34 Raviwar Peth Solapur-413005,Maharashtra
Contact-9595359435
E-Mail-ayisrj@yahoo.in/ayisrj2011@gmail.com
Website : www.isrj.net